

Ковалюк М.О.
Студентка ФММ
КПІ ім. Ігоря Сікорського
Науковий керівник:
Кириченко С.О., к.е.н, доц., ФММ
КПІ ім. Ігоря Сікорського

Можливості судових експертиз у вивченні причин та обставин, що сприяють вчиненню злочинів

Застосування судових експертиз є практичним і логічним методом оброблення наявних даних виявлених експертними дослідженнями, або загальним висновком експертів з наміром вирішення поставлених питань розслідування у кримінальній справі. Судові експертизи дають можливість розв'язати такі завдання:

- висування загальних та окремих слідчих і пошукових версій;
- перевірка наявних версій та припущень;
- отримання потрібної інформації про об'єкт експертизи;
- ідентифікація шуканого об'єкта;
- встановлення причин виникнення та процесу вчиненого злочину;
- подолання перешкод розслідуванню.

Здійснення судової експертизи є важливим етапом органів досудового розслідування, суду, юридичних та фізичних осіб під час судового врегулювання в галузях господарських та цивільних відносин, кримінальних та адміністративних справах та в процесі виконавчого провадження [1, ст.98]. Різновиди судових експертиз залежать від об'єктів досліджень, згідно з якими необхідно одержати певну інформацію органам дізнання, досудового та судового розслідування. Найбільш поширеними типами судових експертиз є криміналістична, біологічна, економічна та оціночна.

Судові експертизи призначаються за клопотанням сторін, третіх осіб, прокурора або з ініціативи суду [2, ст.11].

У багатьох випадках експертиза стає єдиним джерелом інформації про факти, наявність яких кардинально змінює подальший хід розслідування. Експертиза дає можливість точно і справедливо викривати факти, що займають важливе правове значення в ході подальшого розслідування, результативно обстежувати покази причетних до злочину, а також матеріали, отримані в ході проведення оперативно-пошукових операцій.

Судові експертизи застосовуються не лише для перевірки даних, але й для встановлення положення про зміну кваліфікації злочину, уточнення ряду причин та умов, що підлягають доведенню та обставин, що характеризують ступінь відповідальності обвинувачуваного, характер та розмір заподіяних збитків під час злочину та для перевірки можливих нових варіацій даної ситуації, які з'ясовуються на перших стадіях розслідування [3, ст.119].

Експерт зобов'язаний вказати про важливі факти, які виявляться під час експертизи і стосовно яких об'єкту не були поставлені запитання. Дану інформацію уповноважена особа має вказати у своєму висновку.

У багатьох ситуаціях експертиза проводиться з метою обрання запобіжного заходу, особливо тоді, коли необхідно отримати показники стану здоров'я особи, щодо якої мають прийматися запобіжні заходи. Для отримання такої інформації призначається проведення судово-психіатричної або судово-медичної експертизи, і відповідно до її висновків щодо

особи застосовується один з передбачених законом запобіжних заходів, або ж якщо особа є неосудною, вона змушена до примусових медичних заходів, а не взяттю під варту [4, ст.32].

За допомогою судово-експертного дослідження можливо визначити:

- ознаки злочину;
- склад злочину та його елементи;
- об'єктивну та суб'єктивну сторони;
- причини вчинення злочину.

Отже, успішна діяльність слідчого залежить від успішності проведення слідчих дій, до яких, в першу чергу, належать допит, огляд і призначення судових експертиз.

Список використаної літератури

1. Про судову експертизу : Закон України від 25.02.1994 р. № 4038-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 28. – Ст. 232. – Електрон. версія ред. 19.11.2012 р
2. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень : затв. наказом М-ва юстиції України від 08.10.1998 р. № 53/5 (у ред. наказу від 26.12.2012 р. № 1950/5) // Офіційний вісник України. – 2013. – № 3. – Ст. 91. – Електрон. версія ред. 26.12.2012 р.
3. Журавель В. А. Слідча профілактика економічних злочинів (із практики застосування ст.ст. 23 і 23¹ КПК України) / В. А. Журавель, А. Ф. Волобуєв // Питання боротьби зі злочинністю : зб. наук. праць. – 2006. – Вип. 11. – С. 137–143.
4. Про затвердження Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень: затв. наказом Міністерства юстиції від 15.07.2008 р. № 1198/5 // ОВУ. – 2008 р. – № 54. – С. 53.